

***Statenstuk* 2003-75**

Noordelijke Rekenkamer(functie)

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 27 augustus 2003
- provinciale staten op 17 september 2003
- fatale beslisdatum: n.v.t.

Voorgestelde status: **B-stuk**

Behandeld door mevrouw N. Gerritsen, telefoonnummer (0592) 365798

Portefeuillehouder: de heer J.H. Schaap

Inleiding

In de nieuwe Provinciewet staat dat de provincies per 1 januari 2005 verplicht zijn een Rekenkamer(funcie) in te stellen. Dit kan in de vorm van een onafhankelijke Rekenkamer of een Rekenkamercommissie bestaande uit statenleden en eventueel externen die de Rekenkamerfuncie uitoefenen. De Rekenkamer of de Rekenkamercommissie onderzoekt (vanuit financieel perspectief) de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. Dit om de controlerende taak van provinciale staten te versterken. De Rekenkamer, dan wel de Rekenkamercommissie, is uitdrukkelijk een instrument ten dienste van de staten.

Wij willen u graag informeren over de stand van zaken van de instelling van een provinciale Rekenkamer(funcie). Tevens geven wij u in overweging ons de opdracht te geven om, samen met de provincies Fryslân en Groningen, besluitvorming over de instelling van een Noordelijke Rekenkamer(funcie) verder voor te bereiden, door het opstellen van een besluitvormingsnotitie.

Advies

1. Ons de opdracht geven om, samen met de provincies Fryslân en Groningen, besluitvorming over de instelling van een Noordelijke Rekenkamer(funcie) verder voor te bereiden door het opstellen van een besluitvormingsnotitie.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Met tijdige voorbereiding voor de instelling van de Rekenkamer(funcie) wordt uitvoering gegeven aan de bepaling in de Provinciewet. Hierin staat dat de instelling van de Provinciale Rekenkamer op 1 januari 2005 gereed moet zijn.

Argumenten

- 1.1. *De Rekenkamer is een controle-instrument ten dienste van de staten. Het schept maximale duidelijkheid als de staten opdrachtgever zijn voor genoemde besluitvormingsnotitie.*

Uitvoering

Tijdsplanning

De in noordelijk verband op te stellen besluitvormingsnotitie kan omstreeks het einde van het jaar gereed zijn. De staten beschikken dan op grond hiervan over voldoende informatie om tot een afgewogen beslissing te komen. Deze definitieve besluitvorming kan begin 2004 plaatsvinden.

Financiën

In de besluitvormingsnotitie zal worden ingegaan op de financiering van de instelling van een Noordelijke Rekenkamer(funcie).

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Extern betrokkenen

Provincies Groningen en Fryslân.

Communicatie

De besluitvorming wordt teruggekoppeld richting de twee andere noordelijke provincies.

Bijlagen

1. Brief van de statengriffier van 13 juni 2003.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 13 augustus 2003
Kenmerk: 33/6.9/2003007277

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A. Edelenbosch, wnd. voorzitter
J.D. Nauta, secretaris

mh/coll.

Aanleiding

Wij willen u graag informeren over de stand van zaken van de instelling van een Provinciale Rekenkamer(funcctie). Tevens geven wij u in overweging ons de opdracht te geven om, samen met de provincies Fryslân en Groningen, besluitvorming over de instelling van een Noordelijke Rekenkamer(funcctie) verder voor te bereiden door het opstellen van een besluitvormingsnotitie.

Instrument ten dienste van PS

In de nieuwe Provinciewet staat dat de provincies per 1 januari 2005 verplicht zijn een Rekenkamer(funcctie) in te stellen. Dit kan in de vorm van een onafhankelijke Rekenkamer of een Rekenkamercommissie bestaande uit statenleden en eventueel externen die de Rekenkamerfuncctie uitoefenen. De Rekenkamer of de Rekenkamercommissie onderzoekt (vanuit financieel perspectief) de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. Dit om de controlerende taak van PS te versterken. De Rekenkamer, dan wel de Rekenkamercommissie, is uitdrukkelijk een instrument ten dienste van de staten.

Het meest opmerkelijke verschil tussen een Rekenkamer en een Rekenkamercommissie is dat de Rekenkamer geen opdrachten aanneemt. Zij doet zelfstandig (gevraagd en ongevraagd) onderzoek. Een Rekenkamercommissie onderzoekt uitsluitend op verzoek van de staten.

Andere controle-instrumenten van de staten zijn bijvoorbeeld het stellen van mondelinge en schriftelijke vragen, de mogelijkheid tot het instellen van een (evaluatie)onderzoek door een onderzoekscommissie en het budgetrecht.

Stand van zaken Rekenkamer(funcctie)

Bij brief van de statengriffier van 13 juni 2003 (bijgevoegd) is reeds uiteengezet dat diverse rapporten zijn verschenen die ingaan op de varianten van de Provinciale Rekenkamer(funcctie). Op basis van het in deze brief genoemde rapport van de commissie-Van Bergen heeft de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie zich reeds op 28 maart 2001 uitgesproken voor een landsdelige, Noordelijke Rekenkamer.

Naar aanleiding van de rapportage van de commissie-Van Bergen is in Interprovinciaal Overleg(IPO)-verband het rapport Reken maar verschenen, met hierin een nadere uitwerking van de diverse varianten. Deze rapportages zijn beide in uw bezit c.q. te vinden op www.ipo.nl.

In het collegeprogramma is de passage opgenomen dat het huidige college een voorstander is van een noordelijke invulling van de Rekenkamer(funcctie). In het vervolgtraject zal aansluiting gezocht worden met de twee andere noordelijke provincies.

Na deze rapportages heeft het IPO in vier bijeenkomsten de aanwezige statenleden geconsulteerd over de diverse mogelijke vormen van de Rekenkamer(funcctie). Deze bijeenkomst is in Drenthe (op 17 juni 2003) niet druk bezocht. Wel ontstond het beeld dat de noordelijke statenleden nog steeds voorstander zijn van een noordelijke variant van een Rekenkamer(funcctie). Op basis van deze bijeenkomsten heeft het IPO een handreiking gemaakt voor een behandelvoorstel om te komen tot definitieve besluitvorming. Deze handreiking (zeer binnenkort in uw bezit) geeft een suggestie voor een besluitvormingstraject in twee stappen. Dit voorstel voorziet in een deel van stap 1 van het besluitvormingstraject. Een ander deel van de in stap 1 geformuleerde vragen zal in de uitwerking aan de orde komen.

Intentie, uitwerkingsopdracht en tijdspad van besluitvorming

Wij geven u in overweging ons de opdracht te geven in noordelijk verband een verdiepingsslag te maken over de pro's en contra's van de nadere invulling van een Noordelijke Rekenkamer(funcctie).

Een ambtelijke werkgroep kan in dat geval in noordelijk verband de volgende twee varianten uitwerken:

- een landsdelige, Noordelijke Rekenkamer;
- een Noordelijke Rekenkamercommissie (Rekenkamerfunctie).

Hierbij komen ten minste de criteria Kwaliteit en Onafhankelijkheid aan de orde. Verder kan ingegaan worden op de volgende punten.

- I. Waarom een Rekenkamer dan wel Rekenkamercommissie (voorgaande discussies en rapporten) (wat zijn de verschillen en overeenkomsten?).
- II. Waarom een gezamenlijke Noordelijke Rekenkamer dan wel Rekenkamercommissie (herkenbaarheid, efficiency, bestuursstijl en bestaande samenwerking).
- III. Samenwerkingsmogelijkheden en -modellen (bestuursvorm, ambitieniveau, wenselijkheid van een programmaraad, vestigingsplaats en eventuele overige randvoorwaarden).
- IV. Juridische aspecten (juridische vormgeving en conceptverordening).

In de notitie kunnen verder het implementatietraject en de financiering aan de orde komen. De notitie wordt afgesloten met een samenvatting.

Deze in noordelijk verband op te stellen verdieping kan omstreeks het eind van het jaar gereed zijn. Ons inziens beschikken de staten van de betrokken noordelijke provincies dan op grond hiervan over voldoende informatie om tot een afgewogen beslissing te komen. De definitieve besluitvorming kan begin 2004 plaatsvinden.

Provinciehuis
Westerbrink 1
Assen

Postbus 122
9400 AC Assen

Telefoon
(0592) 36 55 55
Telefax
(0592) 36 57 77

Aan:
de leden van de statencommissie
Bestuur, Financiën en Economie

Assen, 13 juni 2003
Behandeld door I.M. Rozema (0592) 365795
Onderwerp: Provinciale Rekenkamer(functie)

Geachte commissieleden,

Op 17 juni 2003 wordt in het Provinciehuis te Assen door het IPO een consultatiebijeenkomst georganiseerd over de rekenkamer. U ontving in verband hiermee al eerder een uitnodiging. Hoogstwaarschijnlijk zullen uw staten in het najaar een keus kunnen maken hoe gestalte te geven aan de provinciale rekenkamer(functie). Ter voorbereiding van de bijeenkomst van 17 juni a.s. leg ik u de volgende informatie voor over de gang van zaken tot nu toe.

Rekenkamer(functie) en dualisering

Krachtens de bepalingen uit de wet Dualisering provinciebestuur zijn de provincies verplicht uiterlijk 1-1-2005 een rekenkamer of een rekenkamerfunctie in te stellen. Dit als uitvloeisel van de gedachte dat door de dualisering de controlerende taak van provinciale staten in belang toeneemt. De rekenkamer is nadrukkelijk bedoeld om aan die controlerende taak van PS een belangrijke bijdrage te leveren.

Gedachtenvorming IPO

Het idee van een provinciale rekenkamer komt voort uit de voorstellen die de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie in 2000 op tafel heeft gelegd. Het IPO heeft daarop gereageerd met de instelling van een commissie (naar de voorzitter de commissie-Van Bergen genoemd) die als opdracht kreeg het IPO te adviseren over vorm en inhoud van de provinciale rekenkamer. De commissie-Van Bergen is niet tot een voorkeursuitspraak gekomen wat betreft de organisatorische opzet van een rekenkamer: landelijk of landsdelig. Een landelijke provinciale rekenkamer heeft voordelen volgens de commissie: met name in relatie tot de organisatiekracht en het hebben van een zekere 'statuur', maar ook omdat bepaalde onderzoeken op gelijke wijze in alle provincies kunnen worden gehouden. Een

voordeel van landsdelige rekenkamers boven landelijke betreft hun 'responsiviteit' voor de specifieke context waarin wordt geopereerd.

Gemengde varianten -te weten het instellen van een gezamenlijke rekenkamer van ofwel Rijk en provincies ofwel provincies en gemeenten- worden door de commissie afgewezen. Dit past niet bij de zelfstandige positie van gemeenten en provincies in het huidige staatsbestel en ook niet bij de toezichtsrelaties in de verhoudingen tussen Rijk en provincies enerzijds en gemeenten anderzijds.

Naarmate de besprekingen over de instelling van een rekenkamer vorderden, ontstond behoefte aan meer duidelijkheid over de concrete inrichtingseisen waaraan een dergelijke instelling zou moeten voldoen. Het IPO-bestuur heeft daarom opdracht gegeven aan een landelijke werkgroep om zo'n program van eisen te ontwikkelen. Ter uitvoering van die opdracht is in februari 2003 het rapport "Reken Maar" verschenen. Dit advies tendeeft sterk in de richting van een landelijke provinciale rekenkamer.

Ontwikkelingen binnen de Noordelijke provincies

In de discussies in de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe bleek er een voorkeur om de mogelijkheden van een noordelijke landsdelige rekenkamer nader te onderzoeken. Argument daarvoor was mede, dat gezien de al bestaande samenwerking van de drie noordelijke provincies in SNN-verband, een landsdelige rekenkamer ook die samenwerkingsprocessen zou kunnen beoordelen. Op grond van een advies van een noordelijke ambtelijke werkgroep is door het DB van het SNN in januari 2003 aangegeven dat de opzet van een landsdelige Noordelijke rekenkamer nader zal worden uitgewerkt.

IPO-bijeenkomst 17 juni 2003

Uit de uitnodiging voor de bijeenkomst van de 17^e juni blijkt dat door het IPO uw mening wordt gevraagd over de instelling van een rekenkamer. Hierbij geeft het IPO aan te opteren voor een landelijke rekenkamer voor alle provincies. Het is de vraag of het bij de bijeenkomst van de 17^e juni niet eerder zou moeten gaan om een eerste informerende bijeenkomst in plaats van om een opiniërende bijeenkomst. Daarbij komt dat door de noordelijke ambtelijke werkgroep naar voren wordt gebracht dat tegenover de scenario's met betrekking tot de landsdelige rekenkamer in de IPO rapportage andere (handzamere) varianten geschetst kunnen worden, die qua kosten ook aanzienlijk lager kunnen uitvallen dan in de rapportage geschetst. Verder is een principieel punt dat door de staten -na onderlinge discussie- ook eigen inhoudelijke punten in de weging meegenomen moeten en zullen worden.

Besluitvorming in Drenthe

De meest aangewezen weg is, dat de staten in het najaar tot een eigen zorgvuldige besluitvorming komen aangaande de instelling van een provinciale rekenkamer(functie) aan de hand van:

1. de voorliggende IPO rapportage en de besluitvorming van het IPO-bestuur;
2. de nadere rapportage in SNN verband over een landsdelige rekenkamer (eind september)
3. een eventuele (aanvullende) eigen provinciale advisering.

Op basis van deze besluitvorming kan dan in 2004 nog tijdig met de implementatie worden gestart.

In de bijlage vindt u een "reader" met de verschillende in deze brief genoemde rapporten, die door de collega's in Fryslân is samengesteld en die een overzichtelijke inzage biedt in het dossier tot nu toe.

Ik hoop u voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten,

Inge Rozema, statengriffier

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 13 augustus 2003, kenmerk 33/6.9/2003007277;

gelet op de artikelen 79a tot en met 79p uit de Provinciewet;

BESLUITEN:

het college van gedeputeerde staten opdracht te geven in noordelijk verband een verdiepingsslag te maken over de pro's en contra's van de nadere invulling van:

- een landsdelige, Noordelijke Rekenkamer;
- een Noordelijke Rekenkamercommissie (Rekenkamerfunctie).

Assen, 17 september 2003

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

mh/coll.